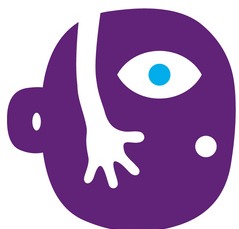

REFLECTIE TOOL KIT

vitamineC

**cultuur
compaan**

Beste leerkracht,

Je hebt met je klas een voorstelling bezocht vanuit vitamineC. We hopen dat het een plezierige en inspirerend bezoek is geweest.

In deze tool kit vind je ideeën om met je leerlingen terug te blikken op de voorstelling. We geven je concrete handvaten hoe je dit aan kan pakken, van een kringgesprek tot meer creatieve verwerkingslessen. Gebruik deze handleiding naar eigen inzicht en doe vooral je opdrachten die passen bij jou en bij jou leerlingen.

Mocht je nog vragen en/of opmerkingen hebben met betrekking tot deze tool kit, neem dan gerust contact met ons op!

info@cultuurcompaan.nl

0165-745820

cultuur
compaan

INLEIDING

Wat een fantastische ervaring was het bezoek aan de voorstelling, toch? We hopen dat jij en je leerlingen er plezier aan hebben beleefd en vol verhalen terug op school zijn.

Het is van essentieel belang om samen met de leerlingen te reflecteren op de voorstelling. Door te reflecteren kunnen ze de tijd nemen om te verwerken wat ze hebben beleefd. Het delen van hun gedachtes en gevoelens zal ervoor zorgen dat ze de voorstelling nog beter begrijpen en zal hen helpen bij het ontwikkelen van hun kritisch denken en analytische vaardigheden. Bovendien zal reflectie de leerlingen helpen om zich bewust te worden van hoe ze reageren op verschillende situaties. Ze leren hun eigen mening te vormen en te uiten. Kortom, door samen te reflecteren op de voorstelling draag je bij aan de persoonlijke en intellectuele groei van de leerlingen.

Maar hoe pak je dat reflecteren nu aan? In deze tool kit vind je handige richtlijnen om reflectie handen en voeten te geven. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een kringgesprek. We geven je suggesties om dit op een speelse en interactieve manier aan te pakken.

Daarnaast vind je ook creatieve opdrachten, aangepast voor zowel onder- als bovenbouw leerlingen. Hier worden de leerlingen aangemoedigd om hun ervaringen te delen door zich te uiten met behulp van een kunstdiscipline. Deze lessen kunnen op elk gewenst moment worden ingezet. Een dansopdracht hoeft bijvoorbeeld niet enkel te worden ingezet na het bezoeken van een dansvoorstelling. Juist het werken met een andere kunstdiscipline zal leerlingen stimuleren om op een andere manier over de voorstelling na te denken.

HET KRINGGESPREK

Een veelvoorkomende manier om te reflecteren op een voorstelling is door middel van een kringgesprek. Dit is een eenvoudige en efficiënte manier om met elkaar te praten over wat je hebt ervaren. Een kringgesprek kan op elk moment worden gehouden, maar er zijn een paar belangrijke punten om rekening mee te houden:

- Begin het gesprek met een open vraag om de leerlingen aan te moedigen hun gedachten te delen. Een vraag als 'Wat vond je van de voorstelling?' levert vaak een nietszeggend antwoord op (leuk, saai, etc). Het is dus zaak om prikkelende vragen te stellen. Voorbeelden zijn:
Wat heb je gezien tijdens de voorstelling? Wat gebeurde er? Waar speelde het zich af?
Welke emoties voelde je tijdens de voorstelling?
Welke specifieke momenten van de voorstelling herinner je je nog goed?
Wat vond je het meest indrukwekkend aan de voorstelling?
- Geef alle leerlingen de gelegenheid om hun mening te uiten en stimuleer hen om naar elkaar te luisteren en elkaars standpunten te respecteren. Je kunt een kringgesprek voeren met een 'gespreksobject'. Dit is een voorwerp wat degene die aan het woord is vasthoudt. Alleen degene met het voorwerp mag praten. Op deze manier krijgt iedereen de kans om zijn of haar mening te delen op een gestructureerde en respectvolle manier.
- Stel vervolgvragen om het gesprek te verdiepen. Deze vragen beginnen vooral met **Waarom....?** Bijvoorbeeld:
Waarom vond je dit het meest indrukwekkende moment?
Waarom voelde je je blij/ verdrietig/ boos bij die scène?
Wat was de boodschap van de voorstelling? Waarom denk je dat?
Op de volgende pagina vind je een lijst met vragen, specifiek gericht op een bepaalde discipline.
- Laat leerlingen ook vragen aan elkaar stellen, zodat het gesprek interactief wordt en verschillende perspectieven worden belicht.
- Moedig leerlingen aan om concrete voorbeelden uit de voorstelling te noemen om hun mening te ondersteunen.
- Blijf als gespreksleider neutraal. Alle antwoorden die gegeven worden zijn goed. Laat leerlingen zelf tot conclusies en inzichten komen.
- Sluit het gesprek af met een samenvatting van de belangrijkste punten die besproken zijn.

Maak je kringgesprek interactiever en levendiger. Voor de onderbouwleerlingen voeg je een fysiek element toe door iedereen te laten staan als ze het eens zijn met een stelling. Vraag dan aan een aantal kinderen waarom ze zijn gaan staan of zitten.

Bovenbouwleerlingen worden zelf de journalist! Verdeel de klas in groepjes van twee of drie en laat hen vragen bedenken die ze aan elkaar willen stellen over de voorstelling. De vragen kunnen vervolgens klassikaal besproken worden.

Een andere leuke manier om een kringgesprek te leiden is door het maken van een woordweb. Bespreek met de leerlingen waar een voorstelling uit bestaat en wat zij daarvan vonden. Dit woordweb kan ook gebruikt worden voor verwerkingsopdrachten en kan zichtbaar in de klas blijven hangen. Zo houd je de energie en betrokkenheid hoog tijdens het gesprek.

VOORBEELDVRAGEN

Muziekvoorstelling

- Welke instrumenten werden er bespeeld tijdens de voorstelling? Welk instrument vond je het leukst/ heb je nog nooit gezien of gehoord?
- Hoe vond je de sfeer van de voorstelling? Welk gevoel kreeg je erbij?
- Wat is je opgevallen aan de interactie tussen de muzikanten?
- Wat is je favoriete onderdeel van de voorstelling?
- Welk verhaal kon je uit de voorstelling halen?
- Welke emoties riep de muziek op? Waarom?
- Vond je de muziek passend bij het thema van de voorstelling? Waarom wel of niet?
- Heb je iets van de voorstelling geleerd? Qua boodschap of juist muzieksmaak
- Zou je zelf een instrument willen bespelen? Uit de voorstelling of juist een ander instrument?
- Zou je deze voorstelling aanbevelen aan anderen? Waarom wel of niet?

Dansvoorstelling

- Wat vond je het leukste aan de dansvoorstelling en waarom?
- Welke dans sprak jou het meest aan en waarom? Is een danser je opgevallen?
- Welk gevoel kreeg je tijdens het kijken naar de dansvoorstelling?
- Wat vond je moeilijk of juist makkelijk om te begrijpen?
- Welke kleuren, vormen of bewegingen vielen jou op tijdens de dansvoorstelling? Vond je dat de muziek goed bij de dans paste? Waarom wel of niet?
- Wat denk je dat de dansers wilden uitdrukken met hun bewegingen? Wat was de boodschap van de voorstelling?
- Hoe denk je dat de dansers zich voelden tijdens het optreden?
- Zou je zelf willen leren dansen zoals de dansers in de voorstelling deden? Waarom wel of niet?
- Wat heb je geleerd van het kijken naar de dansvoorstelling?
- Hoe was de sfeer in de zaal? Is die van invloed geweest op jouw beleving van de voorstelling?
- Zou je nog eens naar een dansvoorstelling willen gaan? Waarom wel of niet?

Theatervoorstelling

- Welke deel van de voorstelling zou je graag nog eens zien en waarom?
- Zou jij een van de personages willen zijn? Misschien kon die iets wat jij graag zou willen kunnen.
- Was er een personage wat je niet zou willen zijn? Waarom niet?
- Wast was volgens jou de boodschap van de voorstelling?
- Wie kan beschrijven hoe het decor/ kostuums eruit zag? Vond je iets bijzonder en zo ja, wat dan?
- Paste het decor/ de kostuums bij het verhaal en de boodschap? Waarom?
- Was er iets wat je niet begreep of juist heel goed begreep?
- Zou je zelf mee willen spelen in deze voorstelling? Waarom wel of niet?
- Wat zou je volgende keer anders doen als je naar een voorstelling gaat kijken?

VERWERKINGSOPDRACHTEN

Ben je helemaal gegrepen door de voorstelling en wil je nog dieper de wereld van kunst en cultuur in duiken?

Kies dan een van onderstaande verwerkingsopdrachten om de creativiteit en verbeeldingskracht van je leerlingen te prikkelen. Of je nu voor dans, theater, muziek of beeldende kunst gaat, er is voor elk wat wils! Je hoeft geen expert te zijn om met deze opdrachten aan de slag te gaan, gewoon proberen en experimenteren. Kies waar je je comfortabel bij voelt en waarvan je denkt dat het jou en je leerlingen zal enthousiasmeren. De mogelijkheden zijn eindeloos, laat je vooral door onderstaande opdrachten inspireren.

Het doel van de verwerkingsopdrachten is dat de leerlingen nadenken over het verhaal/ thema/ boodschap van de voorstelling, en wat het bezoek met hen heeft gedaan. Deze gedachten beelden ze uit in een andere discipline. Op deze manier kunnen de leerlingen op een reflectieve en tevens artistieke manier bezig zijn met de voorstelling en hun eigen creativiteit stimuleren.

DANS

Een spannende en creatieve dansopdracht die geschikt is voor alle leeftijden: de stopdans! De leerlingen laten hun eigen dansmoves zien op de muziek en transformeren tot een standbeeld wanneer de muziek stopt. Er zijn talloze mogelijkheden om deze opdracht uit te breiden en te variëren, bijvoorbeeld door personages uit de voorstelling te laten dansen of verschillende emoties uit te beelden in een standbeeld.

Voor de onderbouw leerlingen is het leuk om foto's te maken van de standbeelden en hieromheen hun beleving van de voorstelling te tekenen. Voor de bovenbouw leerlingen kunnen er groepjes worden gevormd die een korte dansfrase maken van de leukste bewegingen. Deze kunnen worden gefilmd en gedeeld via interne kanalen.

Gebruik muziek uit de voorstelling of laat de leerlingen liedjes en muziek noemen die zij passend vinden. Kies bij voorkeur instrumentale muziek om de focus op de bewegingen te houden. [Dansspetters](#) en [filmmuziek](#) zijn zeer geschikte opties hiervoor (de linkjes openen een Spotify playlist).

MUZIEK

Maak met de klas een muzikaal moodboard! Je kunt de vragen uit het kringgesprek gericht op muziek gebruiken als startpunt. Welke muziek vinden de leerlingen passend bij de voorstelling en waarom? Welke muziek heeft dezelfde sfeer als de voorstelling? Kun je bij elk personage een 'theme song' bedenken? Extra leuk om alle liedjes in een playlist op Spotify of YouTube te bewaren. Deze playlist is uiteraard ook heel bruikbaar voor de dans- en theateropdrachten of om aan te zetten als achtergrondmuziek bij een beeldende opdracht.

Creëer een magisch klankverhaal of spannend hoorspel met jouw leerlingen! Verzamel een variatie aan materialen die geluid kunnen maken en laat de creativiteit de vrije loop. Denk aan voorwerpen die niet direct met muziek worden geassocieerd voor de meest verrassende geluiden. Laat de leerlingen experimenteren en breng het verhaal van de voorstelling opnieuw tot leven, nu ondersteund door zelfgemaakte geluiden. Een uitdagende en unieke opdracht die de leerlingen zeker zal inspireren en enthousiasmeren!

THEATER

Theater is een geweldige manier om te gebruiken in een verwerkingsles. Laat de leerlingen (een deel van) de voorstelling naspelen. Ze kunnen zelf de acteurs zijn of maken een poppenkastvoorstelling. Welk stuk heeft hen het meeste geraakt? Misschien kunnen ze het woordweb gebruiken om inspiratie op te doen.

Als het te lastig is om een hele scène na te spelen, kun je ook kiezen voor tableau vivant: een stilstaand beeld, alsof er een foto is gemaakt van een bepaald moment. Samen kies je 3 momenten uit de voorstelling en die beeld je uit. Dit kunnen ook leuke momenten zijn rondom het theaterbezoek. Hoe zag het er bijvoorbeeld uit in de auto op weg naar het theater? Of hoe zaten de leerlingen op hun stoel te wachten voor het begon?

Voor leerlingen van de onderbouw is het een idee om een 'inspiratiehoek' in te richten. Dit kun je uiteraard met je leerlingen samen doen. De hoek kan gevuld worden met verkleedkleding, muziekinstrumenten, poppenkastpoppen. Alles wat doet denken aan de voorstelling.

Bovenbouwleerlingen kunnen in groepjes een alternatief einde bedenken voor de voorstelling. Hoe had het verhaal ook kunnen aflopen? Laat ze deze scène uitwerken en voor de rest van de klas spelen. Dit zal zeker zorgen voor creativiteit en enthousiasme in de klas!

BEELDENE VORMING

Er zijn talloze manieren om met beeldende vorming te reflecteren op de voorstelling. Enkele voorbeelden:

- Een tekening van het hoogtepunt van de voorstelling
- Het verhaal van de voorstelling uitgewerkt als stripverhaal
- Een moodboard/ collage met quotes en plaatjes die je doen denken de voorstelling. Zorg voor voldoende tijdschriften en knutselmateriaal. Welke emotie riep de voorstelling op bij jou? Wat vond je bijzonder? Wat was volgens jou de boodschap? Welke beelden/ vormen/ woorden/ teksten/ kleuren passen daarbij? Verzamel je materiaal en plak dat op een A4 vel
- Maak een masker van je favoriete personage.
- Maak een kijkdoos waarin een scène uit de voorstelling te zien is.
- Maak zelf de poppen en decors voor de poppenkastvoorstelling en speel daarmee (een deel van) de voorstelling na.
- Ontwerp een poster voor de voorstelling, waarin de belangrijkste elementen en de boodschap in is verwerkt.

MULTIMEDIA

Mocht je school over de materialen beschikken is het heel leuk om fotografie of video te gebruiken in de verwerkingslessen.

De journalistenopdracht bij het kringgesprek kun je bijvoorbeeld ook vastleggen op film of in een podcast. Of leg een nagespeelde scène of gemaakte dans vast op film.

Je kunt de leerlingen opdracht geven om foto's te maken die geïnspireerd zijn op het thema of de sfeer van de voorstelling. Hierbij kunnen ze op zoek gaan naar interessante composities, spelen met licht en schaduw, of juist de focus leggen op emotie en expressie. Dit kun je bijvoorbeeld ook koppelen aan de verwerkingsles van dans en theater. De foto's zelf kunnen weer als basis worden gebruikt voor andere creatieve opdrachten bij beeldende vorming of taal.

POËZIE EN TAAL

Er zijn meerdere vormen mogelijk om te reflecteren op de voorstelling door middel van poëzie en taal. Zeker bij voorstellingen waarin geen taal gebruikt is, zoals bij dans en muziek, is het interessant om dit toe te passen. Je kunt over veel verschillende dingen een gedicht maken; over het thema van de voorstelling, de boodschap die een leerling eruit heeft gehaald, over een emotie die getriggerd werd, over het hoogtepunt van de show, etc. Ook hier is het woordweb en het kringgesprek weer te gebruiken als uitgangspunt.

Enkele voorbeelden:

- Schrijf een elfje. Een elfje is een kort gedicht dat bestaat uit 11 woorden verdeeld over vijf regels. De eerste regel bevat 1 woord, de tweede regel 2 woorden, de derde regel 3 woorden, de vierde regel 4 woorden en de laatste regel 1 woord

Hier is een voorbeeld van hoe je een elfje kunt maken:

Regen

Druppels vallen

Heel erg zachtjes

Over bloemen en bladeren

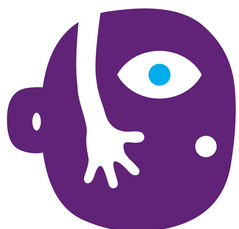
Nat

- Schrijf een acrostichon. Een acrostichon is een gedicht waarbij de eerste letter van elke regel samen een woord of zin vormen. Hier is een stappenplan om een acrostichon te maken:
  1. Bedenk het woord of de zin die je wilt vormen met de eerste letters van elke regel.
  2. Schrijf dit woord of zin verticaal op, zodat elke letter op een nieuwe regel staat.
  3. Schrijf nu zinnen die jouw ervaring beschrijven en beginnen met de letter die vooraan de regel staat
  4. Herhaal dit proces totdat je alle letters van het woord hebt gebruikt en een compleet gedicht hebt geschreven.
- Maak een stiftgedicht, oftewel blackout poetry. Blackout poetry is een vorm van poëzie waarbij je woorden wegstreept uit een bestaande tekst om een nieuw gedicht te creëren. Een google zoekopdracht levert een hoop voorbeelden en inspiratie op. Volg deze stappen om een stiftgedicht te maken:
  1. Kies een pagina uit een boek, tijdschrift of krant waar je inspiratie uit wilt halen.
  2. Lees de tekst op de pagina en omcirkel woorden of zinnen die je aanspreken of die een bepaalde emotie bij je oproepen.
  3. Gebruik een zwarte stift of marker om de woorden die je niet wilt gebruiken weg te strepen.
  4. Lees de overgebleven woorden en haal er eventueel nog weg tot er een nieuw gedicht ontstaat.
  5. Je kunt eventueel nog een tekening in je gedicht verwerken.

**cultuur
compaan**

*Reflectie tool kit bij vitamineC voorstellingen
2024-2025*

© CultuurCompaan